

Példák geotermikus energia felhasználására

Horváth Zoltán
energetikai igazgató

Lakatos Tibor
ügyvezető igazgató
REÁL-ENERGO Kft.

A geotermikus energia

- A Föld belsejében keletkező, a Föld belső hőáramlásában meghatározott szintig eljutó és ott a kőzetekben, illetve a rétegvízben tárolódó termikus energiamennyiség.
- Jelen előadás alapvetően a geotermikus hőre alapozott és a távhőrendszerekben hasznosítható hővel foglalkozik.
- Közel két évtized tapasztalati és több megvalósult projekt alapján letisztult megoldásokat fogunk bemutatni.

A geotermikus energia

- **Előnyei:**

- Tiszta technológia, lényegében nulla károsanyag-kibocsátás
- A geotermikus hő ára alacsony lehet megfelelő tervezés és optimalizálás mellett.

A geotermikus energia

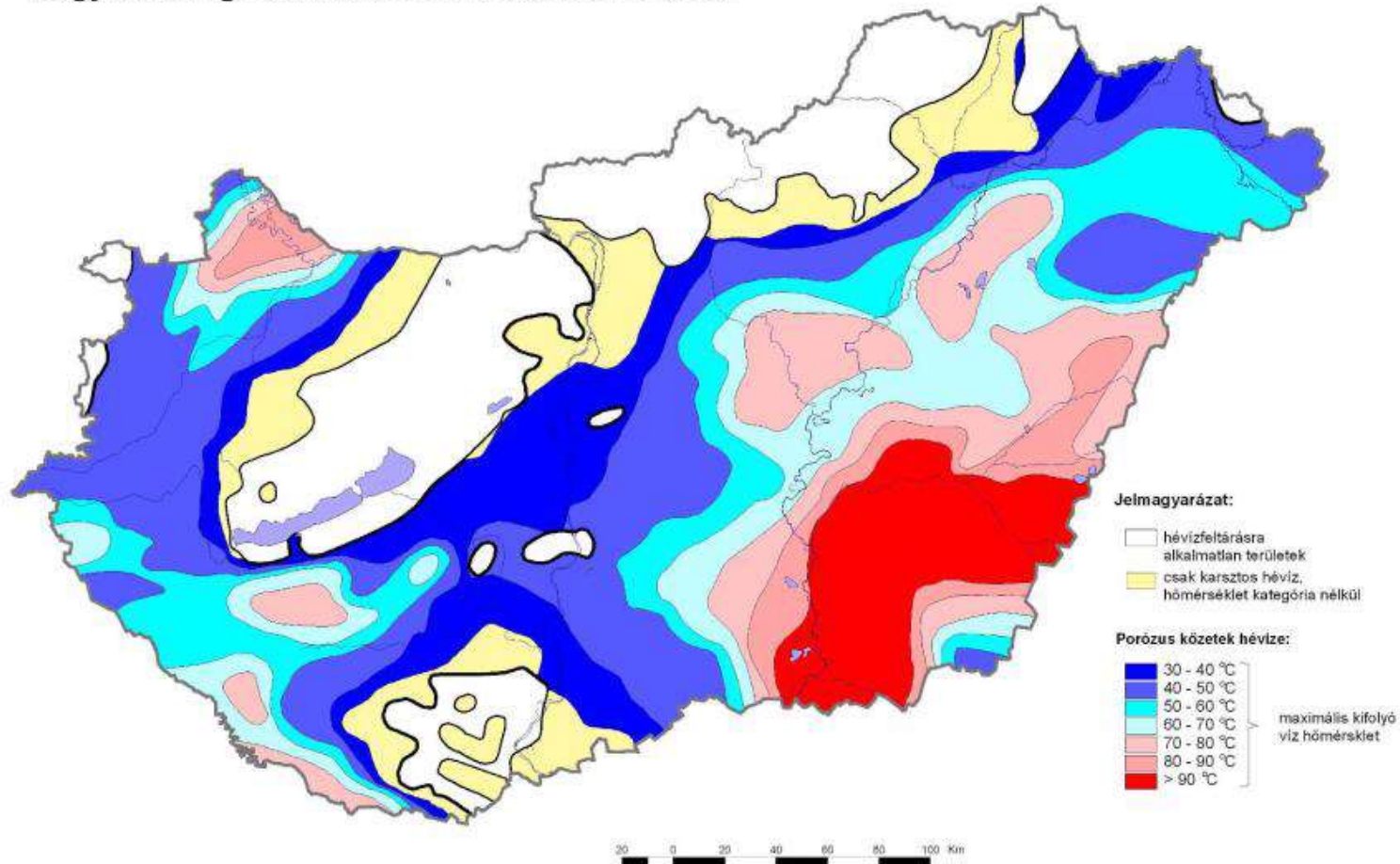

- **Vannak persze kockázatok:**
  - Nagy a beruházási költségigény, kockázatos a kútfúrás
  - A termálvízben lévő oldott gázok, sók, lebegő anyagok eltávolítása/kezelése szükséges
  - A geotermikus kutakkal és berendezésekkel való energia kitermelés nagy tapasztalatot igényel
  - **Döntően a helyszíni adottságtól függ alkalmazhatósága**
    - Területi elhelyezkedés
    - Hőmérsékletszint, kapacitás, hasznosítás távolsága
    - Több éves előkészítés szükséges

Magyarország hévíz-feltárási alkalmas területei

Magyarország hévízfeltárási alkalmas területei

A geotermikus projekt megvalósításának menete

- Földtani vizsgálatok
- Részletes megvalósíthatósági tanulmány műszaki megoldásokkal, gazdasági elemzéssel
- MEKH egyeztetések, előszerződések kötése
- Kutak megfúrása (termelő, visszasajtoló)
- Próbatermelés (vízhozam, hőmérséklet, vízösszetétel pontosítása)
- A technológia részleteinek kidolgozása
- Engedélyezési, kiviteli tervezés (óriási tapasztalat szükséges számos szakterületen)

A geotermikus projekt megvalósítása

- Megvalósítás
- Próbaüzem
- Szolgáltatás és üzemeltetés

A geotermikus energia hasznosítása

A kút mélységének növekedésével magasabb vízhőmérséklet várható.

A kutak mélysége szerinti hasznosítás:

- Sekély – alacsony hőfok ($< 20^{\circ}\text{C}$) hőszivattyúval, (talajvizes, talajszondás)
- Termál kút ($< 1000\text{ m}$) $\sim 40 - 60^{\circ}\text{C}$ alacsony hőfokú fűtési rendszereknél, hőszivattyúval
- Termál kút ($< 2500\text{ m}$) $\sim 70 - 100^{\circ}\text{C}$ vízkitermeléssel, vagy ledugózott szénhidrogénkút felhasználással
- Koncessziós kút ($> 2500\text{ m}$) $> 100^{\circ}\text{C}$ több célra

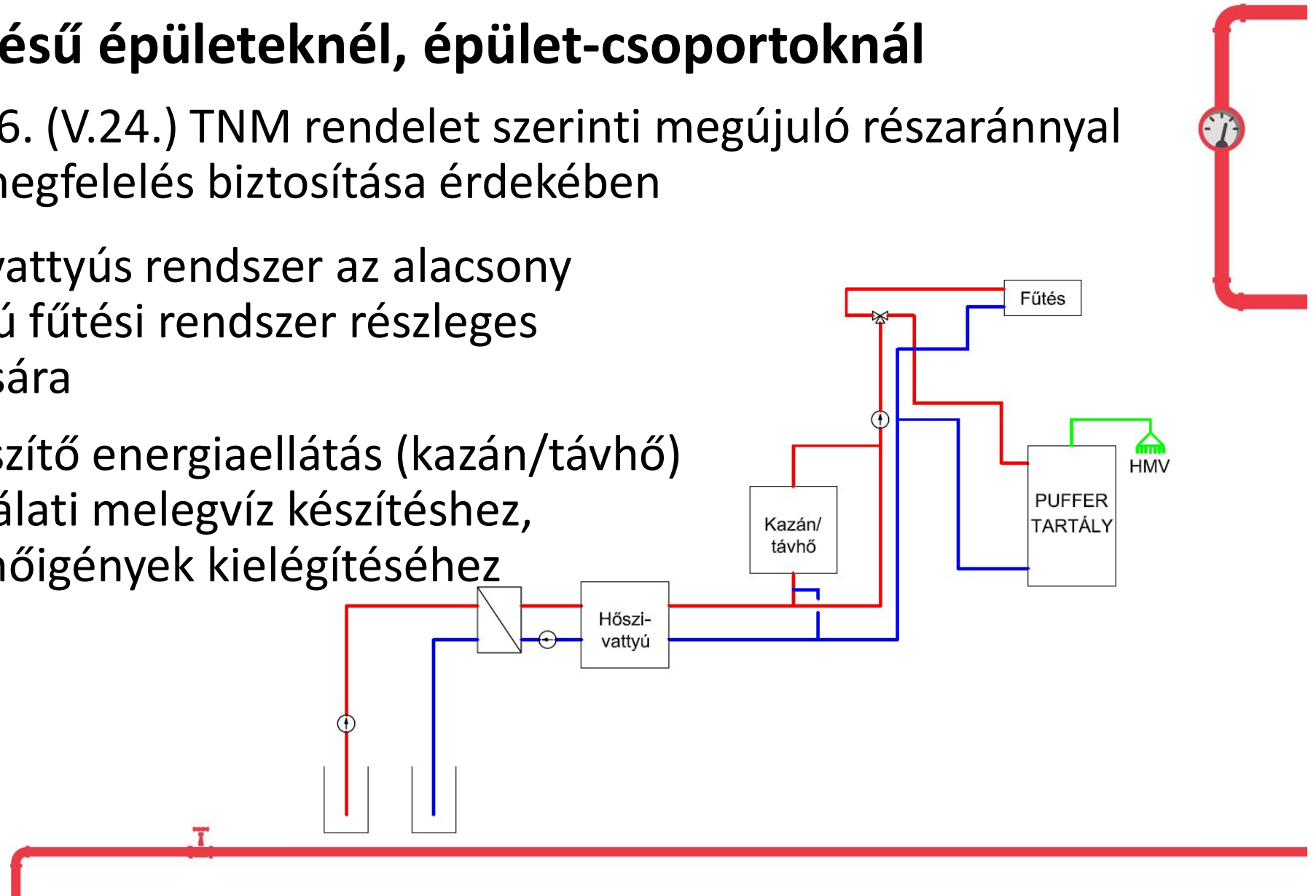

A geotermikus energia hasznosítás hőszivattyúval

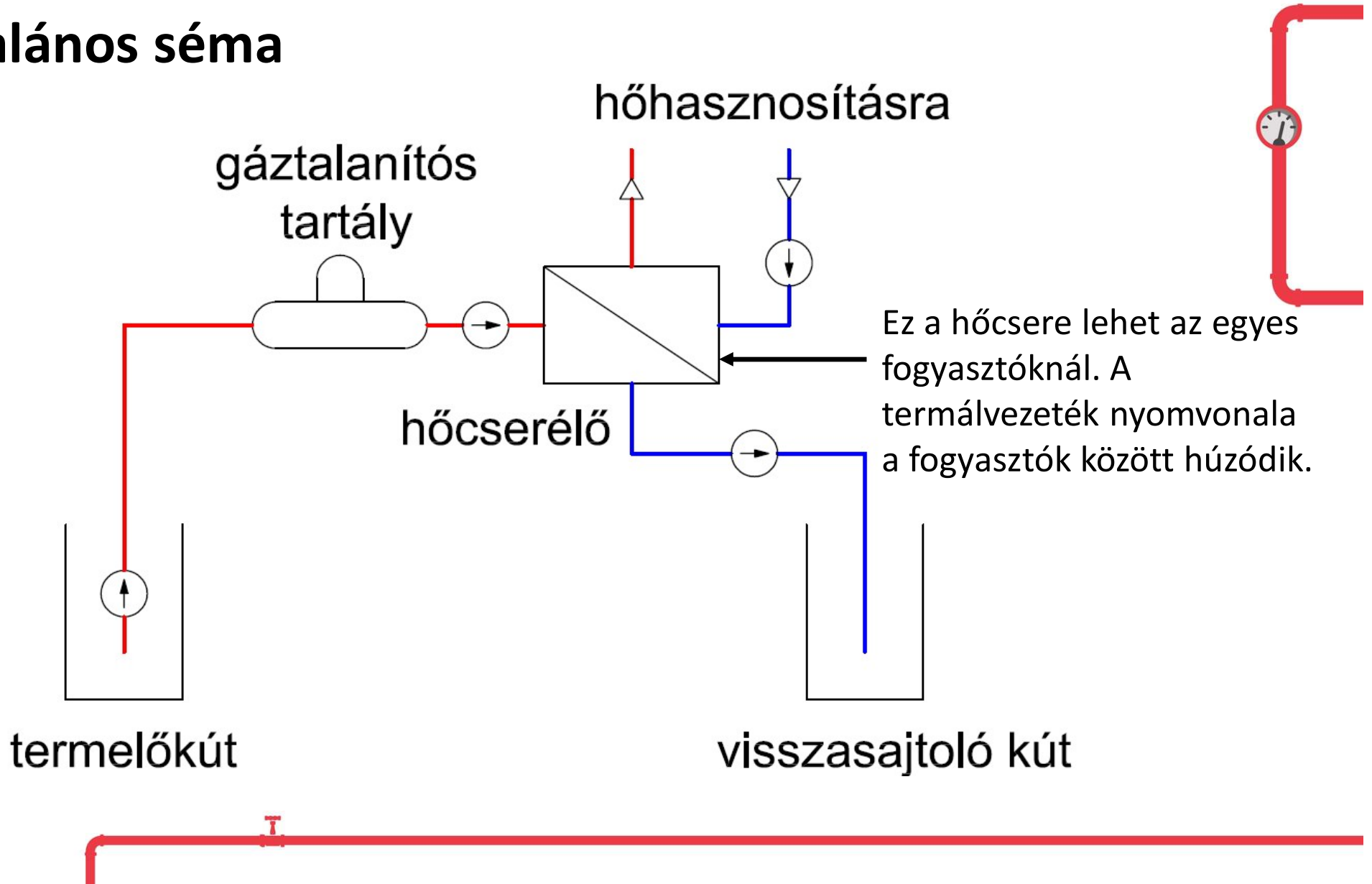
Új építésű épületeknél, épület-csoportoknál

- 7/2006. (V.24.) TNM rendelet szerinti megújuló részarányra való megfelelés biztosítása érdekében
- Hőszivattyús rendszer az alacsony hőfokú fűtési rendszer részleges ellátására
- Kiegészítő energiaellátás (kazán/távhő) használati melegvíz készítéséhez, csúcshőigények kielégítéséhez

A geotermikus energia hasznosítása termálkúttal

Általános séma

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A geotermia hasznosítás sajátosságai

1. Vízben lévő oldott gázok, szennyező anyagok kezelése
  - a) Gáztalanítás
  - b) Vízkőkiválás
  - c) Lebegőanyagok kezelése

Megfelelő nyomás biztosítása → metán eltávolítása, a szén-dioxid tartalom megtartása a vízben. Szűrés, ülepités.

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A geotermia hasznosításának sajátosságai

2. A termelő kút hőátadó/hőhasznosító berendezések, visszasajtoló kút elhelyezkedése nagyon fontos

- a) Hőhasznosítás a termelő kút közelében célszerű
- b) A termálvizet lehűlten célszerű szállítani a visszasajtolás helyére

Előfordul, hogy a termelő és visszasajtoló kút között helyezkednek el a fogyasztók és a víz hőmérséklete $\sim 70-75$ °C. Ilyenkor a termálvíz inhibitorokkal történő kondicionálásával megvalósítható, hogy a termálvíz a fogyasztókig menjen, és a fogyasztóknál vált hőcserélővel közeget (termál/lágy).

Kinyerhető teljesítmény

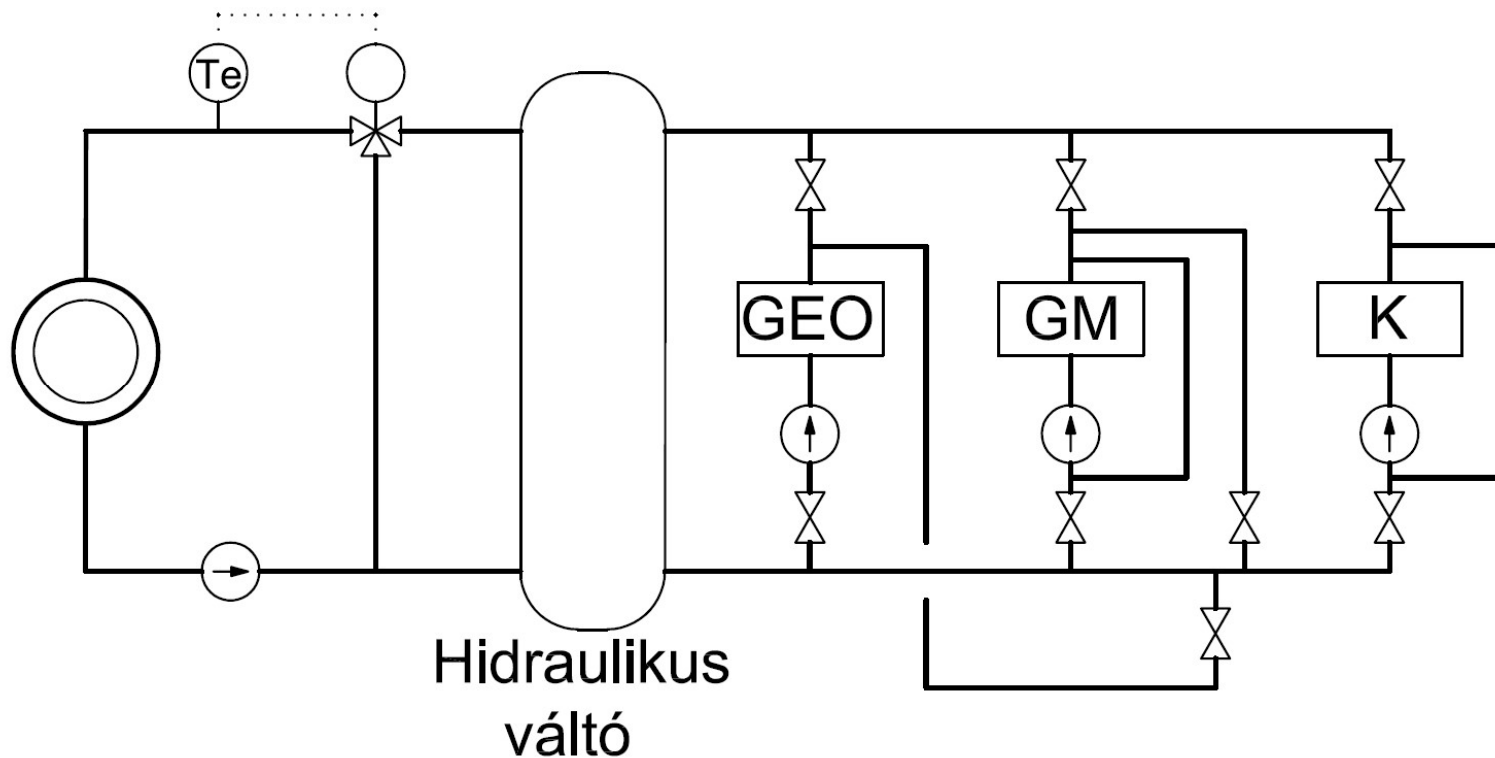
- a) A termálvíz jellemzői: víztérfogatáram, hőmérséklet
- b) Teljesítmény: térfogatáram, lehűlés

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A geotermikus rendszer csatlakozása a hőforrásba

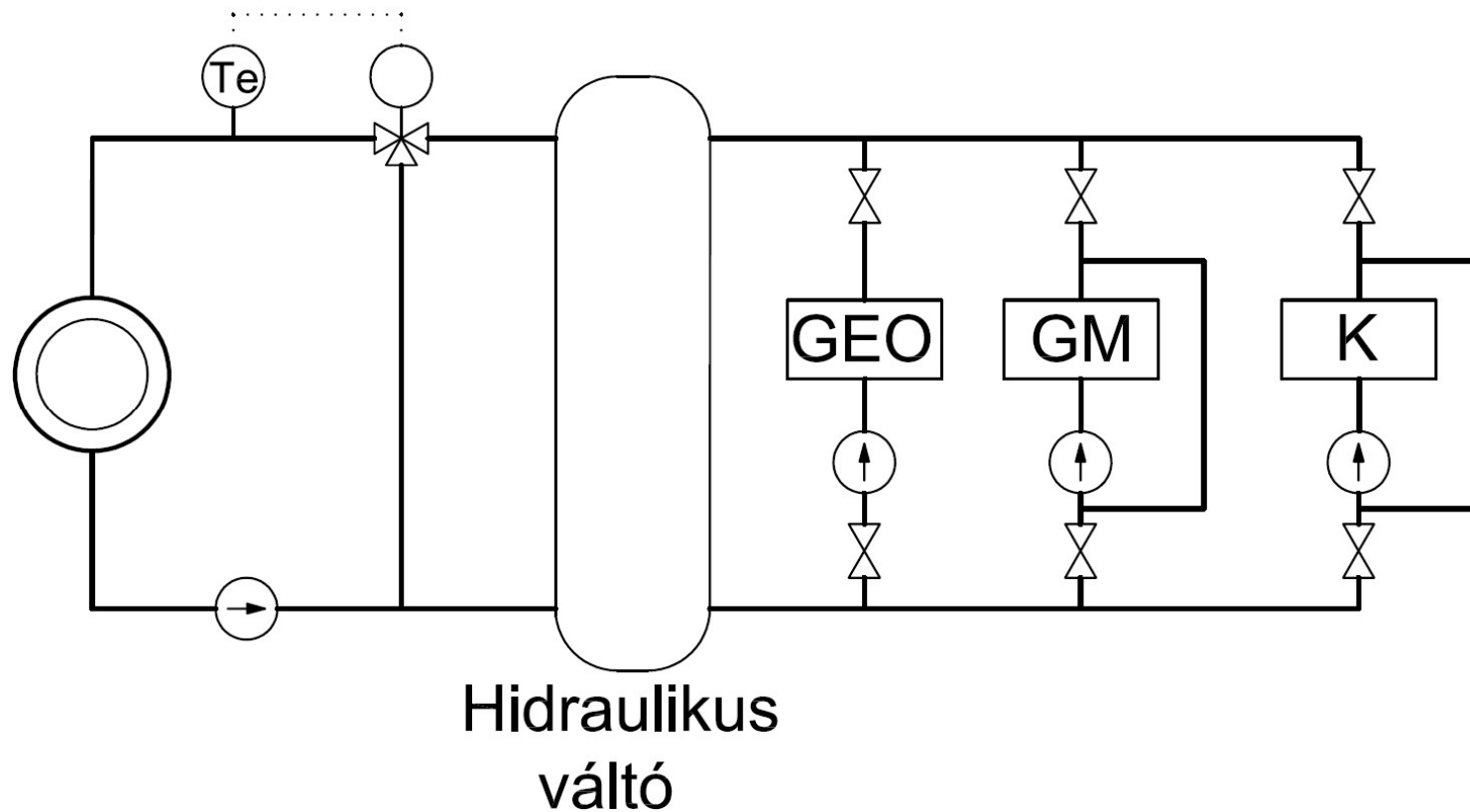
- $T_{\text{geo}} < T_{\text{emax}}$

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A geotermikus rendszer csatlakozása a hőforrásba

- $T_{\text{geo}} \geq T_{\text{emax}}$

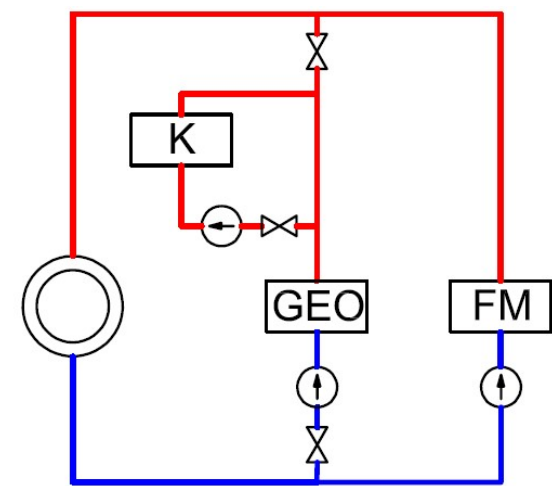
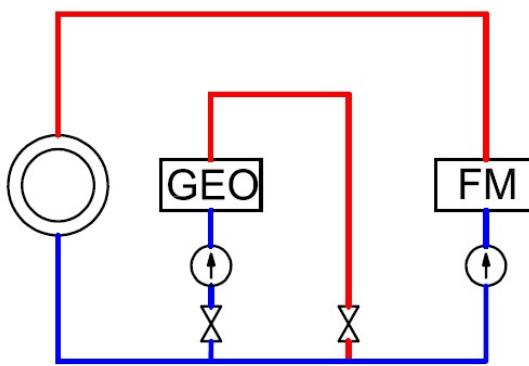
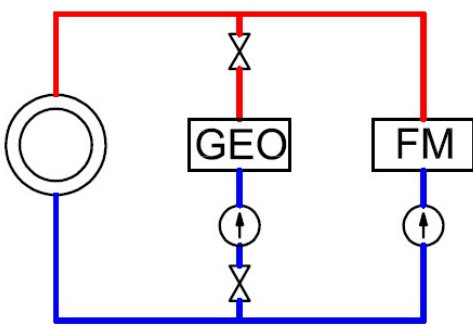

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A geotermikus rendszer csatlakozása a távhőrendszer külső pontjára

$$T_{geo} > T_{emax}$$

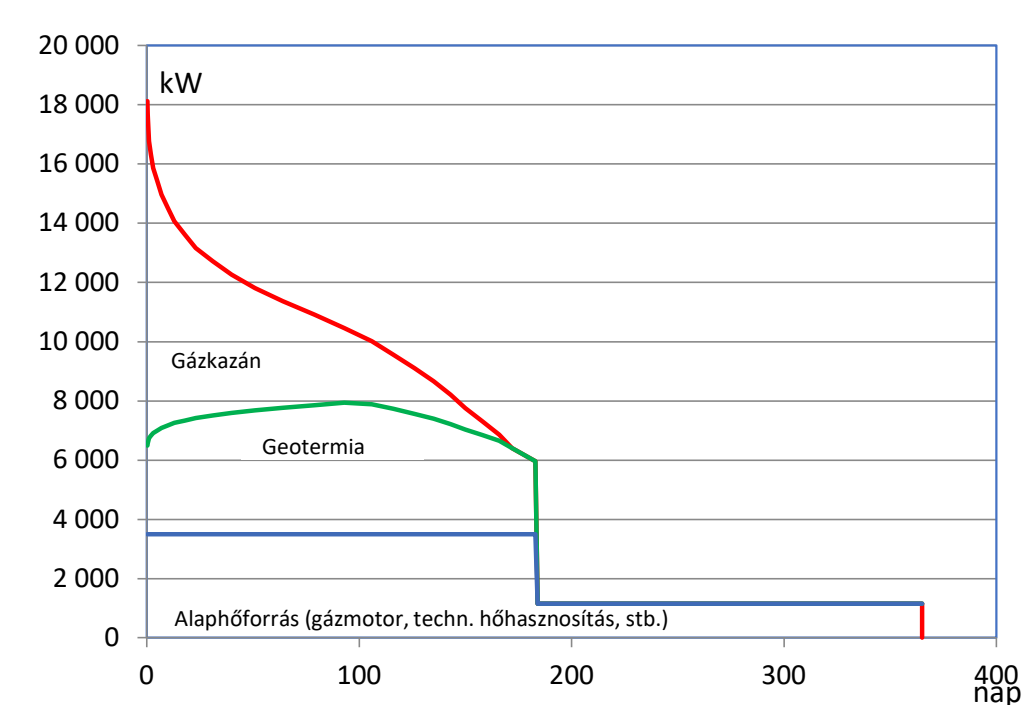
$$T_{geo} < T_{emax}$$

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A távhőrendszer tartamdiagramja

- A geotermikus hőhasznosítás nem alaphőtermelőként:

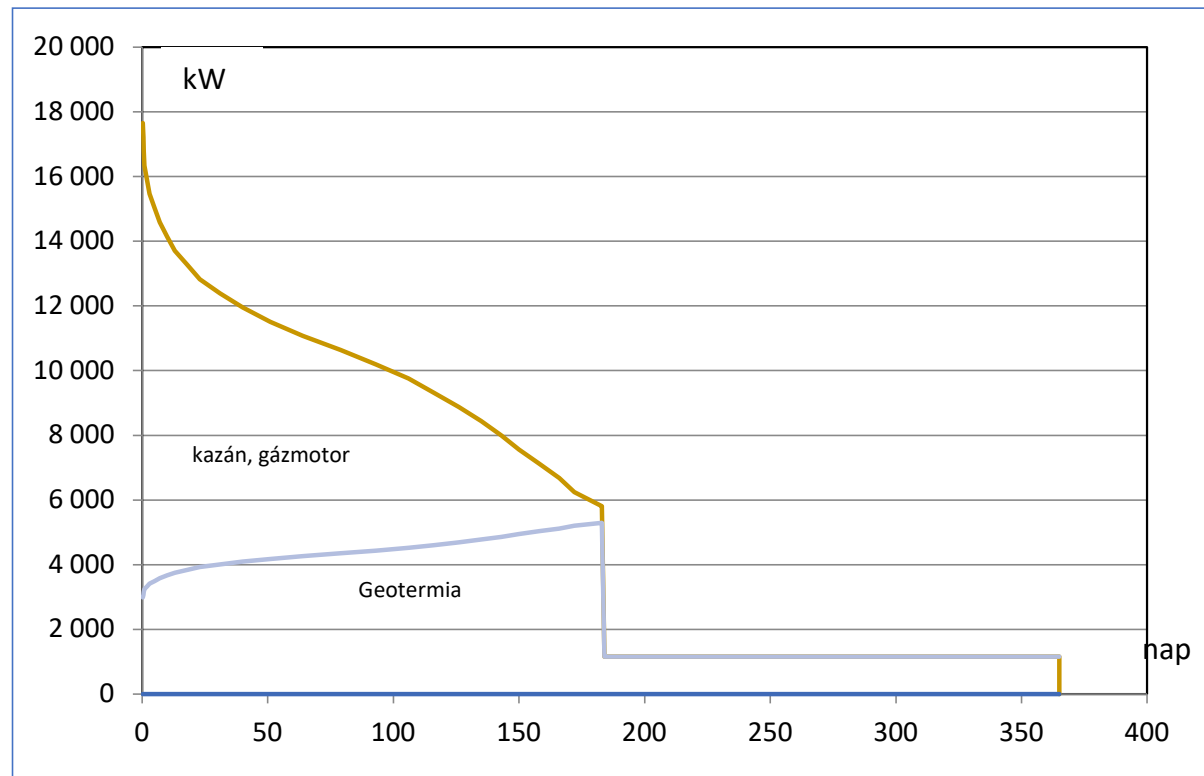

A geotermikus energia hasznosítása a távhőben

A távhőrendszer tartamdiagramja

- A geotermikus hőhasznosítás az alaphőtermelőként:

Projektek bemutatása

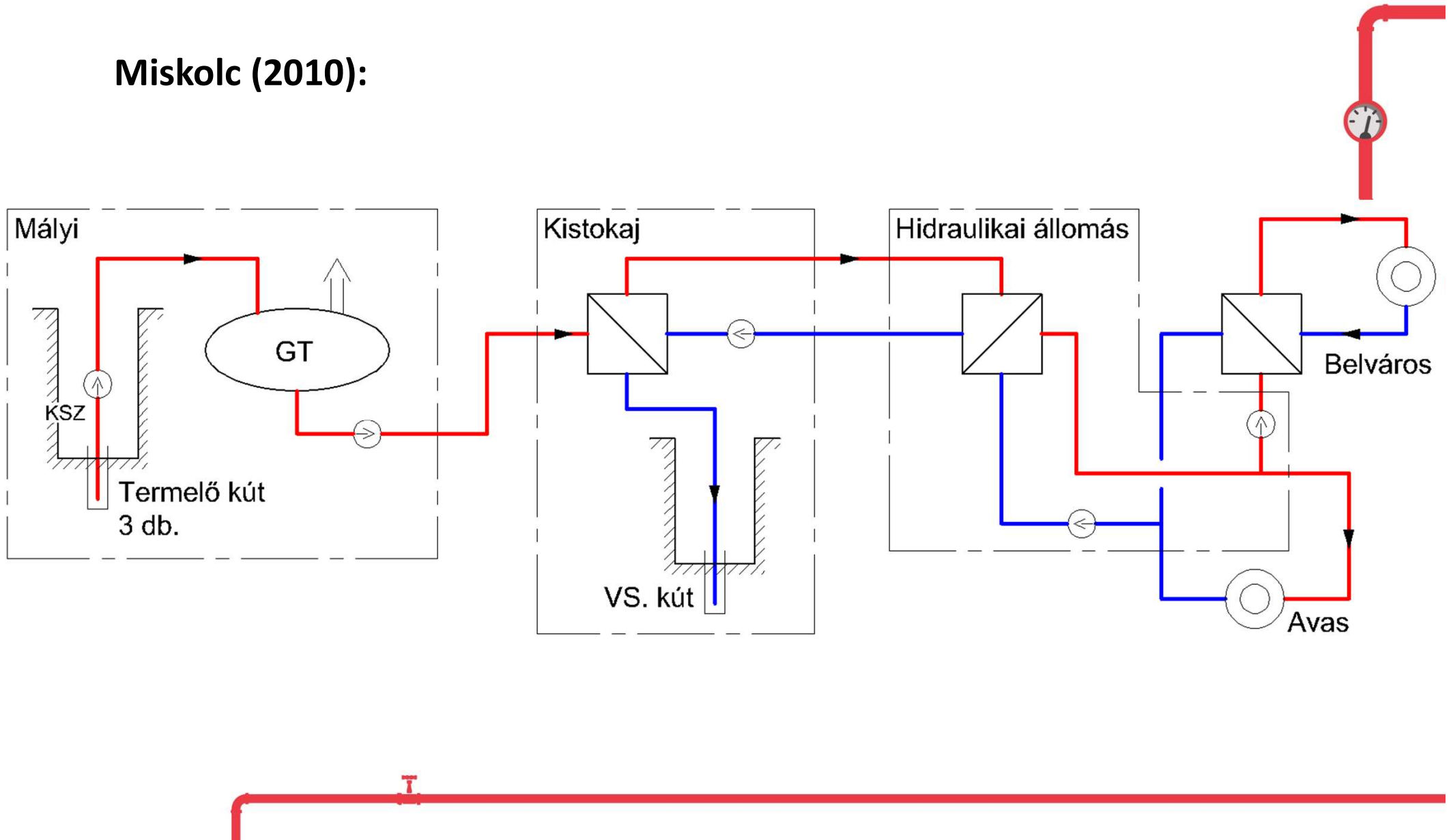
Miskolc (2010): A Miskolci projekt számára műszaki- és gazdasági megvalósíthatósági tanulmány készült a geotermikus energia Miskolc távhőrendszerében való hasznosítására. Az első ütemben két termelő kút és egy visszasajtoló kútvalósult meg. A tanulmány foglalkozott a termálvizes hőátadó állomás és a távhőrendszerek között kiépítendő vezeték létesíthetőségének elemzésével is.

- Műszaki paraméterek:
  - 3 termelő/3 visszasajtoló kút (Mályi/Kistokaj),
  - hőátadó: Kistokaj, ~50 MW,
  - vízhőfok: 90-105 °C,
  - kapacitás: 540 m³/h,
  - lágyvíz oldali kapacitás: 1080 m³/h, vízhőfok: ~95 °C.
- Távhőre csatlakozás 2 ponton:
  - Avas, Hidraulikai állomás: ~60 MW, ~405 TJ/év,
  - Belváros, Hold utcai hőátadó állomás: ~ 16 MW, ~365 TJ/év

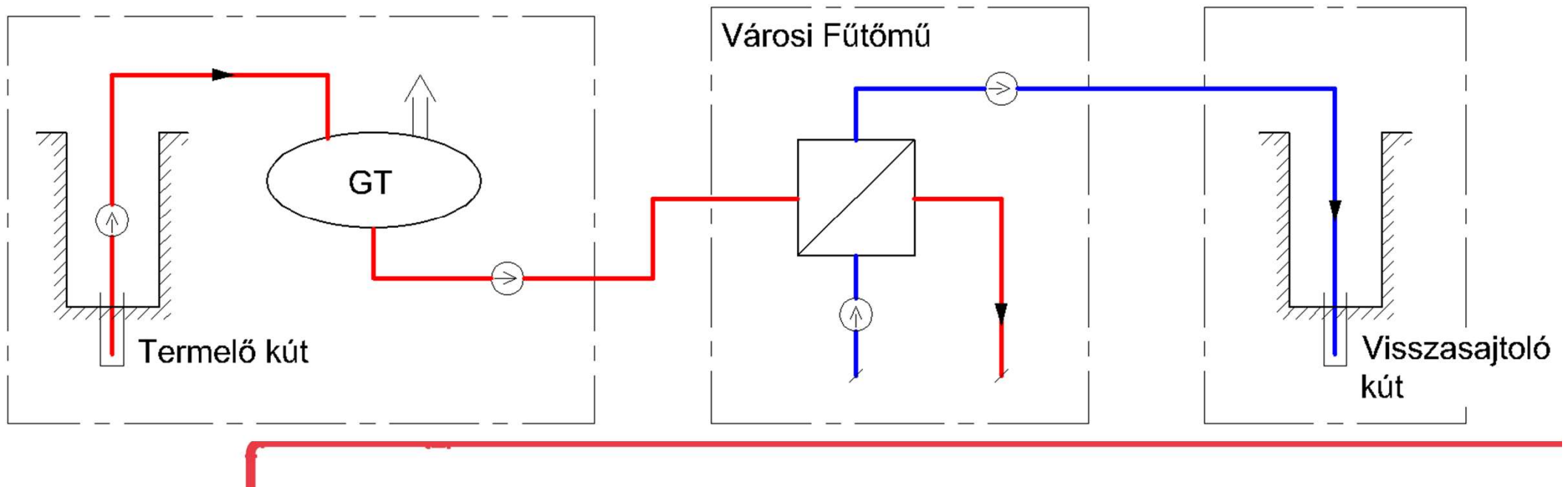
Miskolc (2010):

Szentlőrinci rendszer bemutatása (2010).

- Műszaki paraméterek:
  - 1 termelő kút/1 visszasajtoló kút,
  - vízhőfok: 86 °C,
  - kapacitás: 90 m³/h,
  - hőátadó: a városi fűtőműben,
  - teljesítmény: ~3,2 MW, 10-15 TJ/év hőbeadáستól függően,
  - a távhőrendszer igényének 100%-át lefedi.

Projektek bemutatása

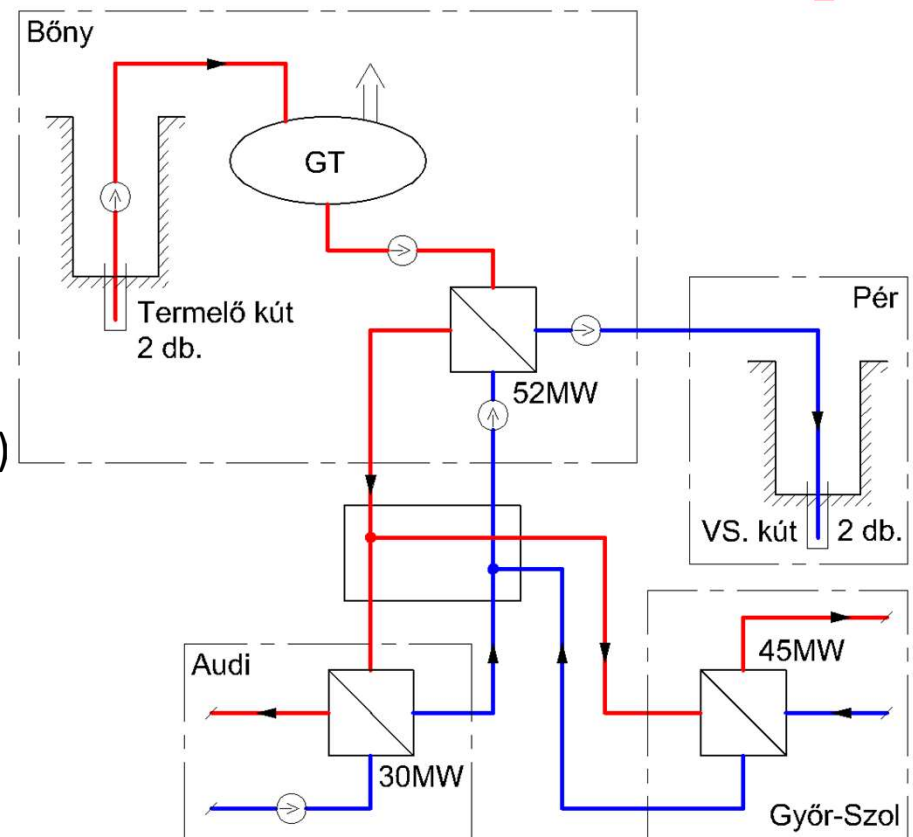
Győr (2014-2016): A beruházó megbízásából geotermikus kút és gáztalanító rendszer komplett engedélyezési és kiviteli tervezése.

- **Műszaki paraméterek:**

- 3 termelő/2 visszasajtoló kút (Bőny/Pér),
~1000 TJ/év
- hőátadó állomás: Bőny, ~52 MW,
- vízhőfok: 94 °C,
- kapacitás: 540 m³/h kutanként (max. 700 m³/h)

- **Fogyasztók (2 db):**

- Audi: 30 MW, 400 TJ/év,
- Győr-Szol: 45 MW, 600 TJ/év.

Projektek bemutatása

Mosonmagyaróvár (2019-2023): a Beruházó számára a geotermikus hőhasznosítási lehetőség (~4,5 MW) engedélyezési és kiviteli tervezése (gáztalanító, hőhasznosító, primer és szekunder oldali távhővezetékek, visszasajtolás, távhőrendszeri csatlakoztatás, rendszerbe illesztés).

- **Műszaki paraméterek:**
  - 1 termelő/1 visszasajtoló kút (részleges visszasajtolás),
  - hőátadó: ~4,5 MW,
  - hőfogyasztó a távhőrendszer a MESZ MOTIM kazánházon keresztül,
  - vízhőfok: ~88 °C,
  - kapacitás: 120 m³/h.

Projektek bemutatása

Tura (2018): Geotermikus kiserőmű hőhasznosítási lehetőségeinek vizsgálata.

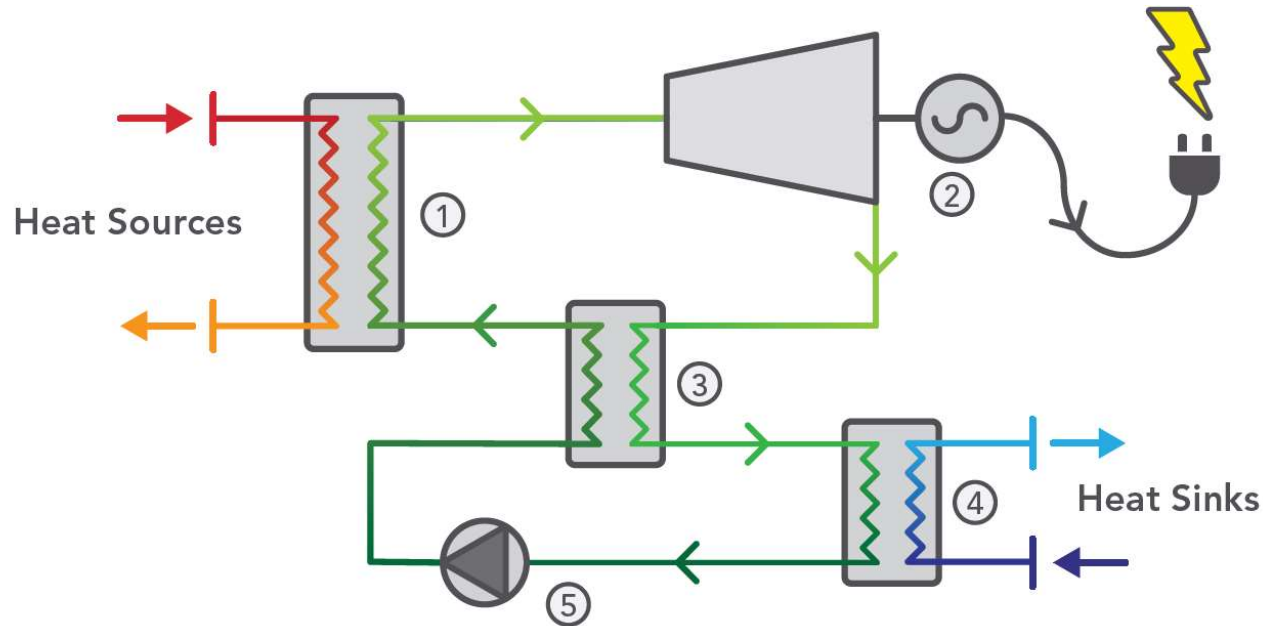
- Műszaki paraméterek:

- Jelenleg egy max. 3,73 MW_e teljesítményű ORC erőmű működik, amely 2 db 10 bar-os berendezés (csavarexpánziós gép) 1390 és 2340 kVa teljesítménnyel ($\eta = 10\%$, éves átlag: 1200 kW) .
- 2 termelő/1 visszasajtoló kút
  - T1 kút: 125 °C ~83 m³/h 1950 m
  - Tu-4 kút: 128 °C ~51 m³/h 1950 m
  - V1 kút
- ORC utáni víz: ~75 °C
  - Fűtési célra: Turán: 0,4 - 0,5 MW,
Hatvanban: ~1,3 – 1,6 MW
Hatvan, Ipari Park
Kertészet
  - Hűtési célra

Tura geotermikus kiserőmű.

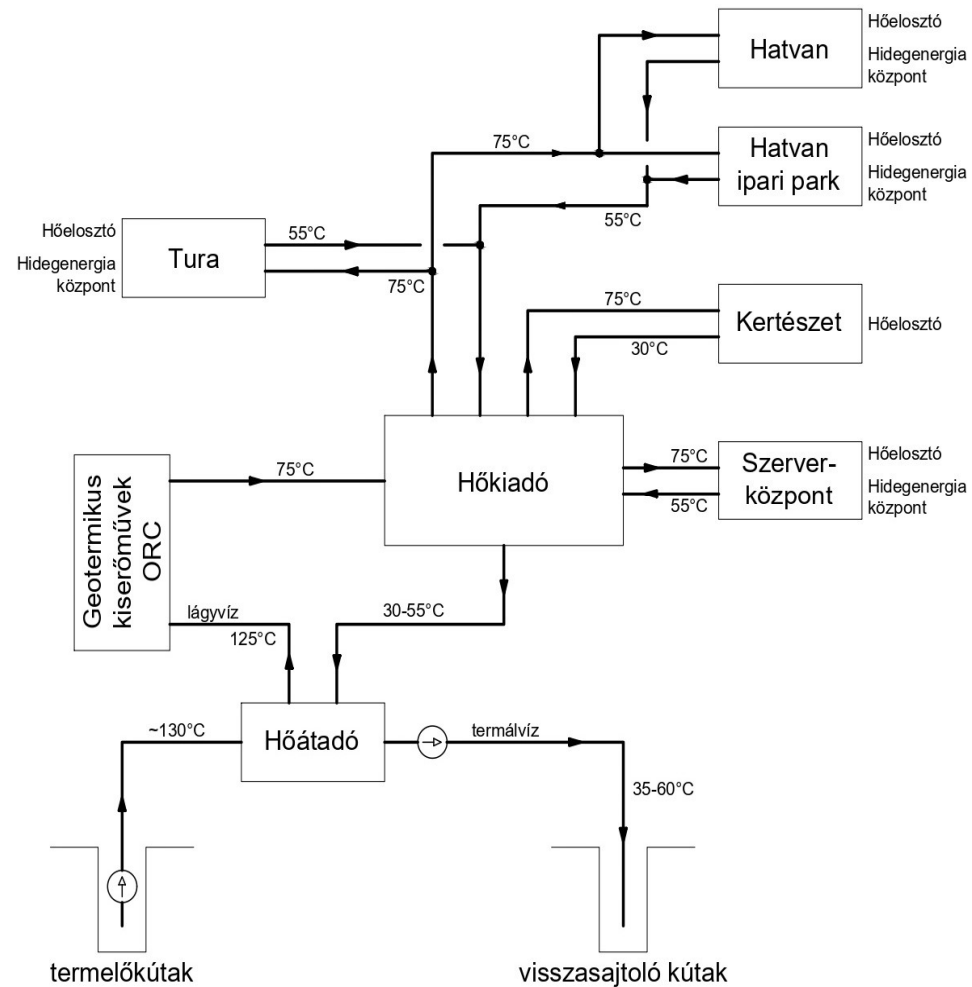
- Kondenzátor oldali víz: ~40 °C
  - alacsony hőfokú fűtés – helyben,
  - Kertészet – helyben.

Tura Geotermikus kiserőmű hőhasznosítási lehetőségei.

➤ Fejlesztési utáni állapot:

Koncepciók

Berettyóújfalu (2022): geotermális távhőrendszer fejlesztésének vizsgálata.

- **Műszaki paraméterek:**

- 1 termelő/1 visszasajtoló kút,
- vízhőfok: 70 °C,
- kapacitás: 72 m³/h, GEO: ~2,6 MW,
- hőátadó a termelő kút mellett,
- fogyasztók: önkormányzati intézmények: 0,25 MW,
távhő kazánházon keresztül a távhőrendszer: 3,8 MW.

Derecske (2022): Derecskei önkormányzati fogyasztók geotermikus energiával történő hőellátása lehetőségének vizsgálata.

- **Műszaki paraméterek:**

- 1 termelő/1 visszasajtoló kút,
- vízhőfok: 70 °C,
- kapacitás: 72 m³/h, GEO: ~2,6 MW,
- a termásvíz közvetlenül a fogyasztóhoz jut (a termelő és visszasajtoló kút között helyezkednek el a fogyasztók, hőcserélős leválasztás a fogyasztónál),
- fogyasztók: 17 db önkormányzati fogyasztó.

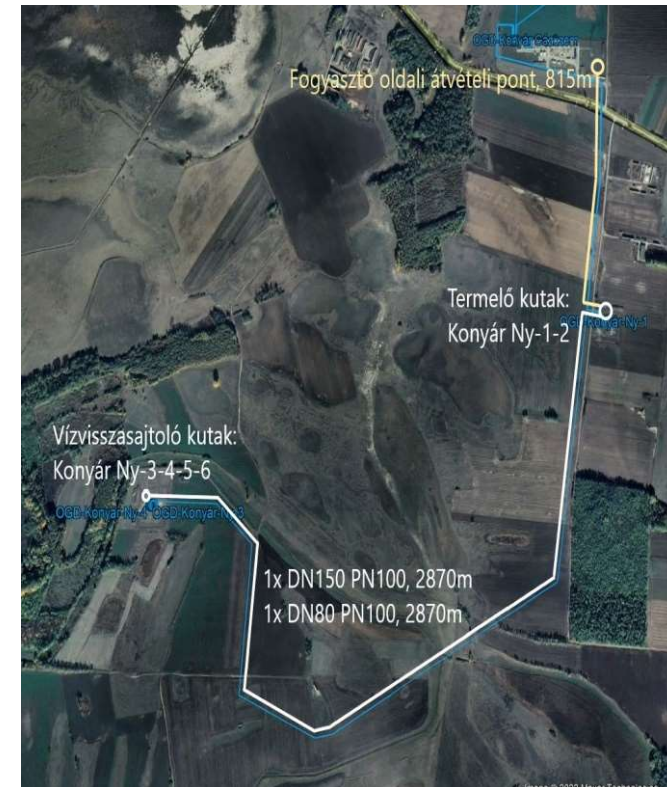
Projektek bemutatása

Koncepció

Konyár (2022): A Konyár mellett található két szénhidrogén kút geotermikus hőhasznosítása lehetőségének vizsgálata.

- **Műszaki paraméterek:**

- 2 termelőkút,
- vízhőfok: 90 °C és 100 °C,
- kapacitás: 150 m³/h kutanként,
- teljesítmény: 17,5 MW ($T_v = 45$ °C),
- hőátadó helye a termelőkútnál,
- fogyasztók: mezőgazdasági hasznosítás.

matász

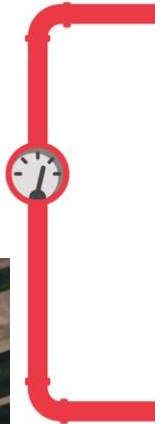
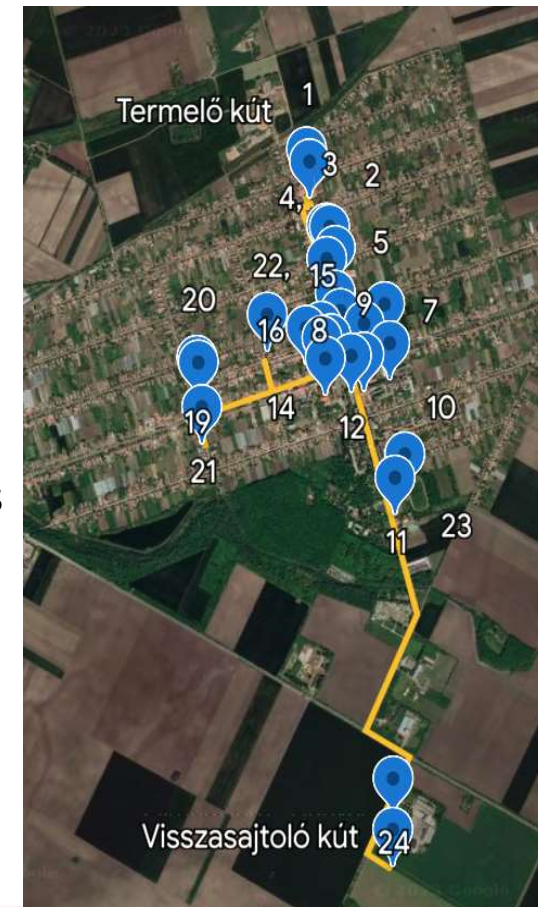
Online Akadémia

Projektek bemutatása

Koncepció

Mezőkovácsháza (2023): Mezőkovácsháza önkormányzati, illetve potenciális fogyasztóinak geotermikus energiával történő hőellátása lehetőségének vizsgálata.

- Műszaki paraméterek:
  - 2 termelő/1 visszasajtoló kút,
  - vízhőfok: 72 °C és 90 °C,
  - kapacitás: 48 m³/h,
  - teljesítmény: ~1,1 MW
  - termálvizes hálózat (a termelő és visszasajtoló kút között helyezkednek el a fogyasztók, hőcserélős leválasztás a fogyasztónál),
  - fogyasztók (összesen 24 db): önkormányzati intézmények, mezőgazdasági (termény szárító).

Kiviteli terv

Tab (2023): a Megrendelő megbízása alapján egy korábban megvalósított, elhibázott rendszer kialakításának áttervezését végeztük el. 2011-ben a térség adottságait kihasználva egy geotermikus hőforrás létesítését végezték el a helyi uszoda fűtésének és hmv ellátásának geotermikus energiával történő biztosítására. A jelenleg üzemelő geotermikus rendszer áttervezése a kút kihűlésének elkerülése érdekében.

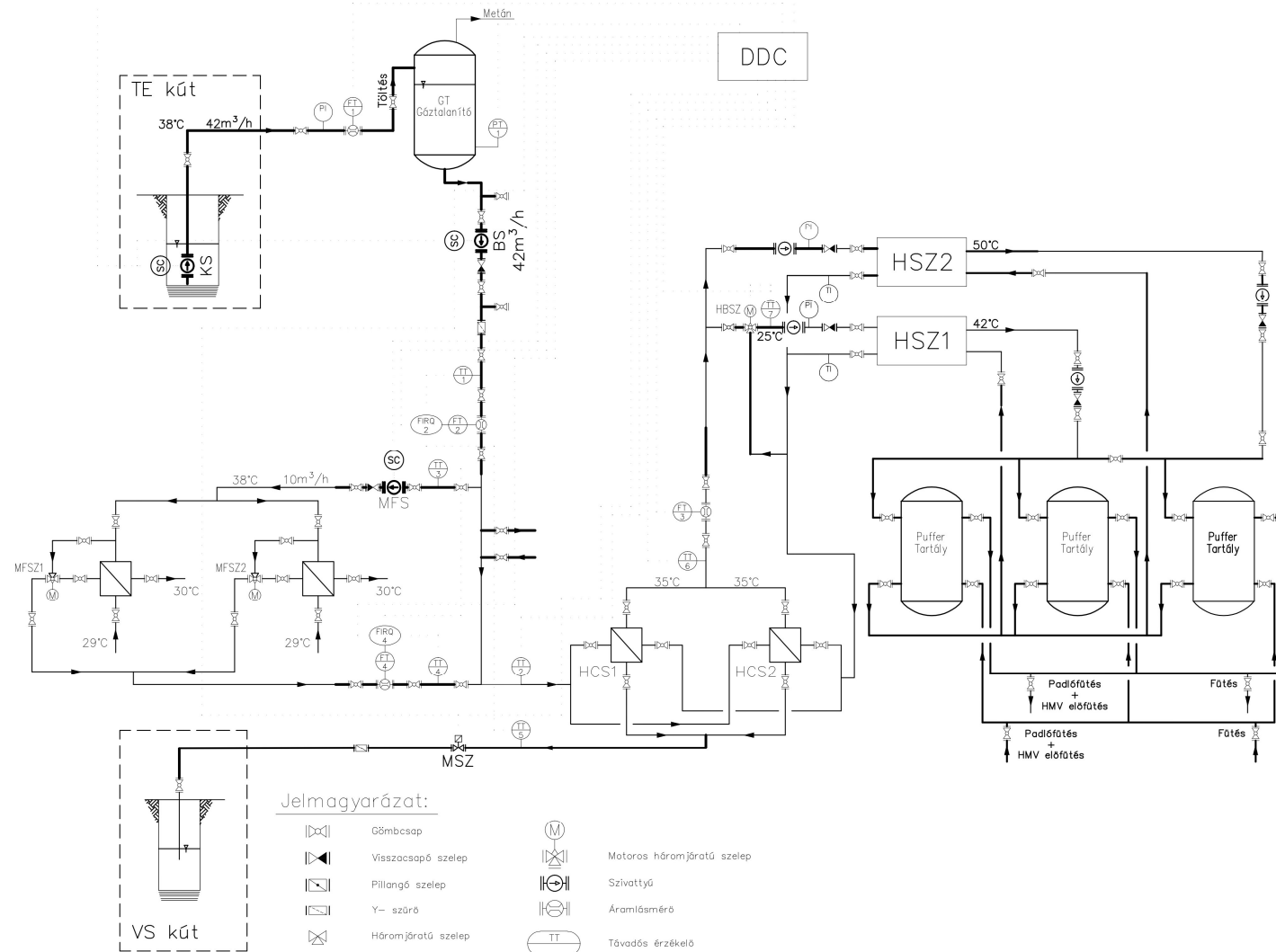
- **Műszaki paraméterek:**

- 1 sekély kút (termelő és visszasajtoló egyben) – jelenlegi állapot,
- vízhőfok: 38 °C,
- kapacitás: 42 m³/h,
- medencefűtésre: közvetlenül,
- hőszivattyúval: fűtés és hmv,
- jelenleg a termelő kút egyben a visszasajtoló kút is, így rövid idő alatt lehűl a kút, ilyenkor leáll,
- fejlesztés: új kút fúrásával szétválasztásra kerül a termelő és visszasajtoló kút.

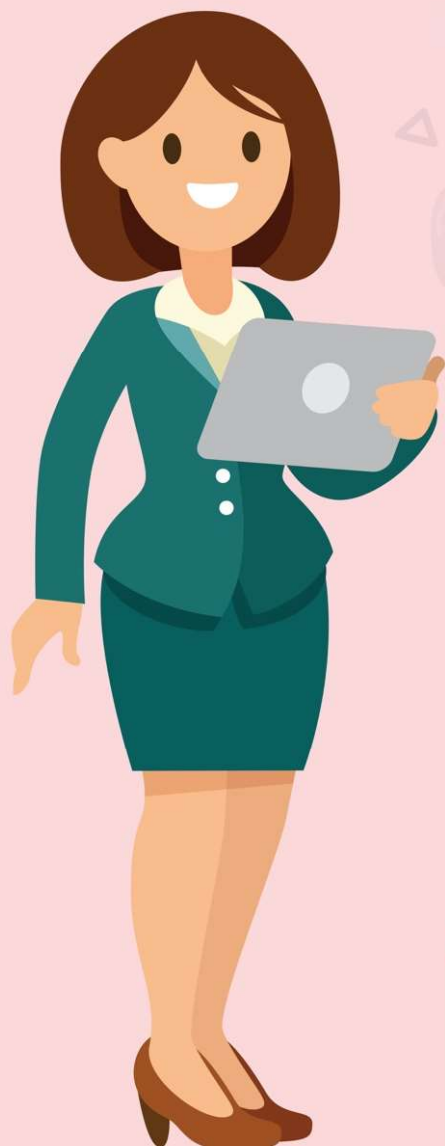

Tab (2023)

Köszönöm a figyelmet!

Lakatos Tibor
Ügyvezető
REÁL-ENERGO Kft.
real-energo@real-energo.hu
Szeressük a TÁVHŐT!!!

www.tavho.org/e-learning